

Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Eğitim Sistemimizde Değiştirilmesi Gereken Noktalar

Sadık Kartal*

Özet

Bu araştırma, Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının Türkiye eğitim sisteminde değiştirilmesini istedikleri noktaları tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışma, 2010-2011 öğretim yılı bahar döneminde Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesinin değişik anabilim dallarında (Fen Bilgisi, Okul öncesi, Sınıf ve Türkçe öğretmenliği) öğrenim görmekte olan birinci ve dördüncü sınıflardan oluşan toplam 311 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Öğretmen adaylarına “eğer imkânınız olsaydı eğitim sistemimizde değiştirmek istediğiniz üç durum neler olabilirdi? Neden?” şeklinde açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Verilen cevaplar içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Bunun için cevaplar tek tek okunarak cümleler oluşturulmuş, cümlelerin birbirlerine yakınlığı bakımından kategoriler oluşturularak kodlanmıştır. Aynı işlem başka öğretim üyesi tarafından da yapılarak güvenilirlik sağlanmıştır. Yorumlamada yüzde ve frekanslar esas alınmıştır.

Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının yarıya yakın kısmı ortaöğretim ve yükseköğretime girişte yapılan merkezi sınavların değiştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun yanında; Öğretmenlerin eğitsel kalitelerinin düşüklüğü, belli bir kıdeme gelmiş öğretmenlerin emekliye ayrılmamaları, öğretmen maaşlarının düşüklüğü, modern öğreticilerin yetiştirilmemesi, okullara yeterli maddi destek sağlanmaması, sınıflardaki öğrenci sayılarının çokluğu, gün boyu ders yapılması, okullar arası bölgeler arası ve öğrenciler arasında eşitsizliğin olması, eğitimle politikanın iç içe olması, öğrenim süresinin uzunluğu, ders kitaplarının kalitesizliği, öğretim metotları, okulda öğrenilen bilginin günlük yaşama aktarılamaması, öğretmen atama sistemi, yeteneğe dayalı olmayan eğitim sistemi, mesleki teknik eğitimin işlevsizliği, mesleki rehberlik, paralı eğitim ve mezunlara iş imkânının olmaması değiştirilmesi gereken durumlar olarak sıralanmıştır.

Anahtar kelimeler: Türkiye eğitim sistemi, öğretmen adayı, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim.

* Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi

The Points to Change by Candidate Teachers Perceptions about our Education System

Abstract

This research is studying at the Faculty of Education candidate teachers carried out to determine points of Turkey want to change the education system. The study was the spring semester of the 2010-2011 school years in different departments of Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Education (Science, Pre-school, and Primary and Turkish teachers) who have been studying a total of 311 students was conducted on the first and fourth classes. Candidate teachers "Whether you can if you want to change the educational system, what would it be in three cases? Why? "-An open-ended question has been asked. The answers were analyzed by content analysis technique. It was created for the answers one by one reading the sentences, sentences in terms of proximity to each other, creating coded categories. The same process has been made by another faculty member to get reliability. Percentages and frequencies are based on the commentary.

Almost half of the candidate teachers, higher and secondary result of the research center of the entrance examinations to the stated needs to be replaced. In addition, teachers low educational quality, not leaving the retired teachers have a certain seniority, teacher salaries are low, no grown up modern teachers, not enough financial supports to schools, too many students in classrooms, lessons for whole day, disparity between schools regions and students, education is intertwined with politics, length of education, poor quality of textbooks, teaching methods, knowledge learned in school can't be transpired , the teacher appointment system, education system is not based on capacity, dysfunctional of vocational and technical education , vocational guidance, to not have possibility for graduates and paid training are conditions to be listed as.

Keywords: Turkey education system, candidate teacher, primary education, secondary education, higher education.

Giriş

İnsan sermayesinin iyileştirilmesi amacıyla kaynakların en fazla yönlendirildiği alanların başında eğitim gelmektedir. Yapılan teorik ve uygulamalı çalışmalar, eğitime yapılan yatırımların toplumsal faydasının bireysel faydadan oldukça yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, eğitimin fırsat eşitliği temelinde ve yüksek nitelikte sunulması büyük önem taşımaktadır (TÜSİAD, 2006).

Türkiye milli eğitim sistemi, örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümden meydana gelmektedir. Örgün eğitim, okul öncesi, ilköğretim(ilkokul, ortaokul), ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını, yaygın eğitim ise örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsamaktadır.

Okul öncesi eğitimi, mecburi ilköğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsamaktadır ve isteğe bağlıdır. İlköğretim okulları bünyesinde anasınıfı, kız meslek liseleri bünyesinde anasınıfı ve uygulama sınıfı olarak veya bağımsız anaokulu olarak açılmaktadır. Okul öncesi dönemde çocukların bedensel, zihinsel ve toplumsal yönden gelişmeleri bir bütün olarak sağlanmaktadır. Ayrıca, bu dönem çocuğun anadilini geliştirdiği ve oyun yoluyla toplumsallaştığı dönemdir. Bilimsel bulgular çocuğun kişilik özelliklerinin büyük bir bölümünün ilköğretim çağından önce geliştiğini göstermektedir. Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, (1) Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak; (2) Onları ilköğretime hazırlamak; (3) Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak; (4) Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır. Türkiye’de okul öncesinin yaygın olmaması ve okullaşma oranlarının düşüklüğü bu kademedeki en büyük sorundur.

İlköğretim 6 - 14 yaşarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsamakta, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu ve Devlet okullarında parasızdır. İlköğretim kurumları ilkokul ve ortaokullardan oluşmaktadır. Zorunlu eğitim kademesi olan ilköğretimin amacı, toplumdaki "ortak vatandaş tipi"ni yetiştirmektir. Bu açıdan bakıldığında toplumsal faydası diğer öğretim kademelerinden daha fazladır. İlköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, (1) Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek; (2) Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.

İlköğretim kademesinde birçok önemli sorun vardır: Örneğin öğretmen sayısında ve niteliğinde yetersizlikler vardır, derslik ve okul sayıları gerçek ihtiyaca cevap vermenin çok ötesindedir. İlköğretimde, eğitimin her kademesinde olduğu gibi, finansman yetersizliklerinin yanı sıra, bina ve tesis eksiklikleri ve çok ciddi araç-gereç, laboratuvar donanımı, bilgisayar ve kütüphane yetersizlikleri vardır (Gedikoğlu, 2005).

Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, dört yıllık öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsamaktadır.

İlköğretimini tamamlayan ve ortaöğretime girmeye hak kazanmış olan her öğrenci, ortaöğretime devam etmek ve ortaöğretim imkânlarından ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanmak hakkına sahiptir. Genel amacı öğrencilerin ilgi alanları ve yetenekleri doğrultusunda mesleğe, iş hayatına ve yükseköğretime hazırlamak olan ortaöğretimin amaç ve görevleri, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, (1) Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak, (2) Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya hem mesleğe hem de yüksek öğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır.

Ortaöğretimde, eğitim sistemimizin genel sorunlarının (öğretmen, finansman, programlar, ölçme değerlendirme vb.) hemen hepsini görmek olasıdır. Orta öğretim düzeyinde istihdama hazırlayıcı mesleki ve teknik eğitim programlarının uluslararası standartlara kavuşturulması gerekir. Ayrıca, öğretmen, atölye, laboratuvar, kütüphane ve benzeri altyapı eksiklikleri de giderilmelidir(Gedikoğlu, 2005).

Yükseköğretim, orta öğretime dayalı en az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsamaktadır. Yüksek öğretim, milli eğitim sistemi çerçevesinde, öğrencileri lisans öncesi, lisans ve lisansüstü seviyelerinde yetiştiren bir bütünlük içinde düzenlenir. Bu bütünlük içinde çeşitli görevleri yerine getiren ve farklı seviyelerde öğretim yapan kuruluşlar bulunur. Yükseköğretim kurumları şunlardır: Üniversiteler, Fakülteler, Enstitüler, Yüksekokullar, Konservatuvarlar, Meslek yüksekokulları, Uygulama ve Araştırma merkezleridir. Yüksek öğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, (1) Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insan gücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek; (2) Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak; (3) Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak; (4) Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları, Hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek; (5) Araştırma ve incelemelerinin

sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak; (6) Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamu oyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözle, yazı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır.

Gerekli sayıda ve nitelikte öğretim elemanı ve belli standartlarda altyapı sağlanmadan açılan devlet ve kar amaçlı vakıf üniversitelerin birçoğunda kitle halinde eğitim- öğretim yapılmakta, eğitimin kalitesine gereken önem verilmemektedir. İleri düzeyde bilgi ve teknoloji üretecek alt yapının ve kadroların varlığından söz etmek güçtür. Her yıl üniversite kapılarına dayanan ve milyonlarla ifade ettiğimiz orta öğretim kurumları mezunlarının üniversiteye sınavsız girişlerini sağlayacak düzenlemeler yapılamamıştır. Üniversiteler için vazgeçilmez değerler olarak kabul edilen akademik özgürlük ve kurumsal özerklik konularında Türkiye’de önemli eksiklikler vardır (Gedikoğlu, 2005). Türkiye’de yükseköğretimdeki en önemli sorun “özerklikten yoksunluk” tur (TÜSİAD, 2008). TÜİK verilerine göre 2011’de yükseköğretimde okullaşma oranı % 33’tür.

Okullaşma oranları ve okur-yazarlık oranı göstergelerinin yanı sıra, kız çocuklarının eğitimi, eğitime ayrılan kaynakların mekânsal (coğrafi) dağılımı ve öğrencilerinin başarıları arasındaki farklılıklar gibi göstergeler eğitimde fırsat eşitsizliğinin Türkiye’nin ciddi bir sorunu olduğuna işaret etmektedir(TÜSİAD, 2006). Türkiye eğitim sisteminde eğitimin yapısal sorunlarının yanında nitelik ile ilgili sorunlar da vardır. Okullaşma oranlarının düşüklüğü, semt, il, bölge, sınıf, etnik topluluk ve cinsiyetler arasında fırsat eşitsizliği vardır. Kalabalık sınıfların yanı sıra kız çocukları tam olarak okullaşamamıştır. Okullara “tüketen öder” anlayışı çerçevesinde yapılan zorunlu bağışlar devam etmektedir (İnal, 2012). Son dönemlerde bazı niceliksel göstergelerde sağlanan iyileştirmelere rağmen, okul öncesi eğitim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinde okullaşma oranları ile işgücünün ortalama eğitim süresinde Türkiye birçok ülkenin oldukça gerisinde kalmaktadır. Bu göstergelerin ötesinde, okur-yazarlık gibi çok temel ve bilgisayar okur-yazarlığı gibi günümüzün temel insan sermayesi bileşenlerinde önemli sorunlar bulunmaktadır. İşgücünün ortalama eğitim süresi 5,3 yıl ile ilkökul düzeyindedir. Yetişkin nüfusun 2/3’ü ilköğretim düzeyinde eğitime sahiptir (TÜSİAD, 2006). Türkiye’de önemli gelişmelere rağmen, öğretmen öğrenci ve sınıf sayısının istenilen standartlara ulaştığını söylemek güçtür. Kentlerin normal nüfus artışının yanında, kırsal bölgelerden gelenlerle yoğun nüfus, okul-öğretmen ve öğrenci oranlarını önemli ölçüde olumsuz yönde etkilemekte ve ikili eğitim denilen uygulamaları getirmektedir.

Ülkemizde ilköğretim sonrasında üst öğretim kademelerine devam etmeyen bireylerin fazla olması, ilköğretim sürecinin önem ve gerekliliğini daha da arttırmaktadır (Gürkan ve Gökçe, 1999). 2012 yılı verilerine göre, ilköğretimdeki okullaşma oranı %98 iken, ortaöğretimde bu oran % 67'dir (TÜİK, 2012). Aradaki % 31'lük farkın karşılığı olan bireyler, hayatlarını ilköğretim eğitimi ile sürdürmek durumundadırlar. Son yıllarda ilköğretime giriş oranındaki hızlı artışa ve kızlarla yoksul ailelerin çocuklarının eğitime erişimlerindeki iyileşmelere rağmen, eğitimdeki cinsiyet ve bölge farklılıkları Türkiye'nin eğitim göstergeleri üzerindeki etkilerini sürdürmektedir. Özellikle kızlar ve çok yoksul ailelerin çocukları olmak üzere binlerce çocuk hala temel eğitime kaydolmamış ve temel eğitimin dışında kalmışlardır.

Bu bağlamda yapılan çalışmanın amacı; Türkiye eğitim sisteminde yaşanan sorunları öğretmen adaylarının görüşlerine göre ortaya koymak ve buna dayalı olarak bir değerlendirme yapmaktır.

Yöntem

Araştırma, 2010-2011 öğretim yılı bahar döneminde Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi fen bilgisi, Türkçe, okul öncesi ve sınıf öğretmenlikleri Anabilim dallarında öğretim görmekte olan 311 öğretmen adayı üzerinde yapılmıştır. Araştırmacının belirtilen Anabilim dallarında derse girmesi informal etkileşim ve ön görüşme sonucunda istekli olan öğretmen adaylarına "eğer imkânımız olsaydı eğitim sistemimizde değiştirmek istediğiniz üç durum ne olabilirdi? Neden?" şeklinde açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Soru yazılı olarak öğretmen adaylarına verilmiş ve cevaplarını yazılı olarak yazmalarını istenmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmacı ile nitel araştırma konusunda deneyimli bir başka öğretim üyesi ayrı ayrı yazılı verileri kodlamış ve birbirlerine yakınlık açısından kategoriler oluşturulmuştur. Böylece eğitim politikaları, eğitim- öğretim, öğretmen yetiştirme, ölçme değerlendirme ve yönlendirme ile araç-gereç ve donanım şeklinde beş kategori oluşturulmuştur. Kategorileri oluşturan alt kategorilerin kendi aralarındaki ilişkisi ile her bir kategorinin diğerleriyle ilişkisi kontrol edilerek bütünlük sağlanmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini artırmak için araştırmacı, süreçte yapılanları ayrıntılı bir biçimde tanımlamıştır.

Bulgular

Bu kısımda öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak oluşturulan kategoriler (eğitim politikaları, eğitim- öğretim, öğretmen

yetiştirme, ölçme değerlendirme ve yönlendirme, araç-gereç ve donanım) ve bunlara ait alt kategorilerin yüzde ve frekansları ele alınmıştır.

Eğitim politikaları kategorisinin alt kategorilerini belirten frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo1: Öğretmen adaylarının eğitim politikaları ile ilgili değiştirilmesini istedikleri noktalar

Kategori: Eğitim Politikaları	
Alt Kategoriler	f
%	
Ders sayısının azaltılması ve öğrenim süresinin kısaltılması	12
16.2	
Kıyafete serbestlik	6
8.1	
Dershanelerin kaldırılması	8
10.8	
Fen lisesi gibi ayrıcalığa neden olan okulların kaldırılması	5
6.8	
Eğitimi siyasetten arındırma	7
9.5	
Liyakatli yönetici atanması	1
1.4	
Okul öncesinin yaygınlaştırılması	1
1.4	
Özel okulların kaldırılması	2
2.8	
Öğrenciye ve okula maddi destek	10
13.5	
Okul aile işbirliği	2
2.7	
Okula başlama yaşının düşürülmesi	1
1.4	
Sosyal etkinlikleri arttırma	2
2.7	
Sistemin yeniden düzenlenmesi	7
9.4	
Meslek liselerinin iyileştirilmesi	9
12.2	
Özel eğitime önem verilmesi	1
1.3	

Tablodan da anlaşılacağı üzere ders sayısının azaltılması ve öğrenim süresinin kısaltılması(%16.2) öğretmen adaylarının en çok istedikleri

değişiklidir. Yine görüşlerin % 13.5'i okula ve öğrenciye maddi destek sağlanması, % 12.2'si meslek liselerinin iyileştirilmesi şeklindedir. Ayrıca, dershanelerin kaldırılması, kıyafette serbestlik tanınması, eğitimin siyasetten arındırılması ve sistemin yeniden düzenlenmesi genel olarak istenilen değişikliklerdir.

Eğitim- öğretim kategorisinin alt kategorilerini belirten frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo.2: Öğretmen adaylarının eğitim- öğretim ile ilgili değiştirilmesini istedikleri noktalar

Kategori: Eğitim- Öğretim	
Alt Kategoriler	f
%	
Ayrımcılık yapılmaması	5
3.8	
İşbirliğine ve uygulamaya dayalı bir öğretim	6
4.5	
Öğrencinin not ile tehdit edilmemesi	16
12.0	
Öğrenci merkezli eğitim yapılması	16
12.0	
Ödev baskısı ortadan kalkmalı	3
2.6	
Öğretim yöntemleri değişmeli	7
5.3	
Teorik eğitimden pratik yanı ağır eğitime geçiş sağlanmalı	24
18.0	
Yalnızca dönem sonu sınavlarının yapılması	3
2.6	
Ezberci eğitimin değiştirilmesi	18
13.5	
Demokratik eğitim	6
4.5	
Devam zorunluluğu olmamalı(daha çok üniversitede)	17
12.8	
Dersler öğleden sonra yapılmalı	12
9.0	

Tablo 2 den de görüleceği üzere eğitim öğretim kategorisinde öğretmen adaylarının görüşlerinin % 18'i eğitimde pratik eğitime ağırlık verilmesi, % 12.8'i devam zorunluluğunun olmaması, % 13.5'i ezberci eğitimin değiştirilmesi, % 12'si öğrencinin not ile tehdit edilmemesi ile öğrenci merkezli eğitimin yapılması şeklindedir. Bunun yanında derslerin öğleden sonra yapılması, demokratik eğitim, öğretim yöntemlerinin değiştirilmesi, işbirliğine ve uygulamaya dayalı bir eğitimin yapılması istenen noktalardır. Ayrıca öğrenciler arasında ayrımcılık yapılmaması da istenen başka bir değişikliktir.

Öğretmen yetiştirme kategorisinin alt kategorilerini belirten frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3 te ele alınmıştır.

Tablo.3: Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme ile ilgili değiştirilmesini istedikleri noktaları

Kategori: Öğretmen Yetiştirme	
Alt Kategoriler	f
%	
Belli bir yaştan sonra öğretmenlerin emekli olmaları gerekir	6
21.5	
Mezun olan öğretmenlerin atamalarının yapılması	2
7.1	
Öğretmen maaşlarının artırılması	2
7.1	
Öğretmen yetiştirme sistemi	18
64.3	

Öğretmen yetiştirme kategorisinde öğretmen adayları % 64.3 ile öğretmen yetiştirme sisteminin değiştirilmesini, % 21.5 ile de belli bir yaştan sonra öğretmenlerin emekli olmaları gerektiğini savunmuşlardır. Bu kategoride mezun olan öğretmenlerin atamalarının yapılması ve öğretmenlerin maaşlarının artırılması da belirtilmiştir.

Ölçme- değerlendirme ve yönlendirme kategorisinin alt kategorilerini belirten frekans ve yüzde dağılımları Tablo 4' te verilmiştir.

Tablo.4: Öğretmen adaylarının ölçme değerlendirme ve yönlendirme ile ilgili değiştirilmesini istedikleri noktalar

Kategori: Ölçme- değerlendirme ve Yönlendirme	
Alt Kategoriler	f
%	
Mesleki yönlendirmenin oluşturulması	11
7.3	
Merkezi sınavların kaldırılması	116
76.3	
Sınıf geçme notunun düşürülmesi	6
3.9	
Yeteneği ortaya çıkarmaya dayalı sistem	19
12.5	

Öğretmen adayları ölçme- değerlendirme ve yönlendirme kategorisinde en çok yüzde ile (% 76.3) merkezi sınavların kaldırılmasını ve % 12.5 ile yeteneğe dayalı bir sistemin oluşturulmasını, % 7.3 ile mesleki yönlendirmenin oluşturulmasını, % 3.9 ile de sınıf geçme notunun düşürülmesini belirtmişlerdir.

Araç- gereç ve donanım kategorisinin alt kategorilerini belirten frekans ve yüzde dağılımları Tablo 5' te verilmiştir.

Tablo.5: Öğretmen adaylarının araç-gereç ve donanım ile ilgili değiştirilmesini istedikleri noktalar

Kategori: Araç- Gereç ve Donanım	
Alt Kategoriler	f
%	
Araç gereç eksikliğinin giderilmesi	5
15.2	
Ders içeriklerinin değiştirilmesi	22
66.6	
Ders kitaplarının değiştirilmesi	1
3.0	
Sınıf mevcutlarının azaltılması	5
15.2	

Tablo 5'te de görüldüğü üzere öğretmen adayları araç- gereç ve donanım kategorisinde görüşlerin % 66.6'sı ders içeriklerinin değiştirilmesi

doğrultusunda, %15.2'si ise araç gereç eksikliğinin giderilmesi ve sınıf mevcutlarının azaltılması şeklindedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Türkiye eğitim sisteminde yaşanan sorunları öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak ortaya koymaya çalışılan bu çalışmada eğitim politikaları kategorisinde ders sayısının azaltılması ve öğrenim süresinin kısaltılması öğretmen adaylarının en çok istedikleri değişikliktir. İlkokullarda haftada 30 saat, ortaokullarda 36 saat ve ortaöğretim kurumlarında haftada 40 saat ders görülmesi ve bu derslerin çoğunluğunun teorik ve dersane ortamında düz anlatım yoluyla aktarılması gerçeği öğretmen adaylarının bu şekilde düşünmelerine neden olabilir. Yine öğretmen adaylarının bir kısmı okula ve öğrenciye maddi destek sağlanması yönünde görüş belirtmişlerdir. Devletin resmi okullara yeterli desteği sağlamaması nedeniyle okul yöneticilerinin çeşitli kanallarla veliden bağış alma yoluna gitmeleri böyle görüşlerin oluşmasının nedeni olabilir. Meslek liselerinin iyileştirilmesi öğretmen adaylarınca istenen bir durumdur. Türkiye de meslek sahibi olmanın yolunun yükseköğretimdeki bir programdan mezun olma şeklinde genel ve yaygın bir anlayış hâkimdir. Özellikle ortaöğretim bazında mesleki eğitimin yaygınlaştırılması yükseköğretim önündeki yığılmayı engelleyecektir. İnsan gücünün yetiştirilmesi, rekabet edebilir mal ve hizmet üretebilmesi ve istihdam sorununu çözebilmesi için mesleki eğitime önem verilmesi gerekmektedir. Türkiye'de mesleki eğitimin temel sorunu, kişilerin eğitimini gördüğü mesleğin uygulanmasında temel becerileri kazanamamalarıdır. Ayrıca eğitim politikaları kategorisinde dershanelerin kaldırılması, kıyafette serbestlik tanınması, eğitimin siyasetten arındırılması ve sistemin yeniden düzenlenmesi genel olarak istenilen değişikliklerdir.

Eğitim öğretim kategorisinde öğretmen adayları teorik bilgiden ziyade uygulamaya ağırlık verilmesi, yükseköğretim kademesinde derslere devam zorunluluğunun kaldırılması, ezbere dayalı eğitimin yapılmaması, öğrencinin öğretmen tarafından not ile tehdit edilmemesi ile öğretmen merkezli bir eğitimden ziyade öğrenci merkezli eğitimin yapılması şeklinde görüş sıralamışlardır. Bunun yanında derslerin öğleden sonra yapılması, demokratik eğitim, öğretim yöntemlerinin değiştirilmesi, işbirliğine ve uygulamaya dayalı bir eğitimin yapılması istenen noktalardır. Ayrıca öğrenciler arasında ayrımcılık yapılmaması da istenen başka bir değişikliktir.

Eğitim sistemimizin ezberci olmasının temel nedeni uygulamadan kopuk, yaşantıya dayalı olmayan bir öğretimden kaynaklandığı söylenebilir.

Ayrıca yapılan merkezi sınavlar ve bu sınavlara hazırlık anlamındaki çoktan seçmeli değerlendirme sistemi eğitimin ezberci olmasının temel nedenlerindedir.

Öğretmen yetiştirme kategorisinde öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu öğretmen yetiştirme sisteminin değiştirilmesini istedikleri anlaşılmaktadır. Türkiye’de geçmişte olduğu gibi bugün de öğretmen ihtiyacını kapatmak amacıyla nitelikten ziyade niceliğe önem verilmiştir. Bu uygulama ve öğretmen yetiştiren kurumlarda mesleğin uygulama yönüne ağırlık verilmemesi, öğretmen adaylarının seçiminde mesleği sevme ve bağlılık kriterlerinin esas alınmaması öğretmenin niteliğini tartışılır hale getirmiştir. Türkiye’de öğretmenlik mesleği çoğu zaman herkese açık bir meslek olarak görülmesi de ayrı bir sorundur. Bu açıdan öğretmen adaylarının mezun olan öğretmenlerin atamalarının yapılması şeklindeki istekleri de dikkate değerdir. Uzun vadede sağlıklı ve planlı olarak öğretmen açığının kapatılması yoluna gidilmesi ve meslekten olanların istihdam edilmesi, eğitimin verimliliği bakımından önemlidir. Öğretmen adaylarının görüşlerinden bir kısmı da öğretmen ücretlerinin düşüklüğü şeklindedir. Öğretmenlik hizmetinin hayati önemine rağmen ücretin düşüklüğü bir gerçektir. Mesleğin ekonomik getirisinin artırılması mesleğe olan yönelimi arttıracak gibi kalitede de artış sağlanmış olacaktır.

Öğretmen adayları ölçme- değerlendirme ve yönlendirme kategorisinde en çok katılım ile merkezi sınavların kaldırılmasını talep etmişlerdir. Ayrıca yeteneğe ve mesleki yönlendirmeye dayalı bir sistemin oluşturulmasını da eklemiştirlerdir. Eğitim sisteminin sınav odaklı olması öğretmen adaylarını rahatsız ettiği anlaşılmaktadır. Eğitim sisteminin sınav odaklı bir yapıda olması, eğitimden beklenen amaçlara ulaşamamasına, sınav hazırlıklarına önemli harcamalar yapılmasına ve böylece eğitime ayrılan kaynakların verimsiz kullanılmasına, öğrenciler ve ailelerinde mali, sosyal ve psikolojik sorunların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır (Dokuzuncu Kalkınma Planı, 2006). İlköğretim ile ortaöğretim, orta öğretim ile yüksek öğretim arasında arz-talep dengesizliğinin bir sonucu olan merkezi sınavlar eğitimin ezberci olmasına neden olduğu gibi Türkiye’de "Üniversite Giriş Sınavlarına Hazırlama Kursları" veya "Özel Dershaneler" olarak bilinen özel öğretim kurumlarının ortaya çıkmasına ve hızla artıp yaygınlaşmasına yol açmıştır. Bu uygulama istenen bir üst öğrenim kurumuna yerleşmenin yolunun belirtilen kurumlardan geçtiği şeklinde anlayışın yerleşmesine neden olduğu gibi, birçok ailenin, çocuklarını bu yolla eğitim almalarına haklı olarak yönlendirmektedir. Bu anlayış ve uygulama eğitimin sınavlarla eş olarak algılanmasına da neden olmuştur. Acı gerçektir ki çok yoğun bir sınav trafiğine rağmen, öğrenci başarısı oldukça düşüktür. Sonuçta Kurul

(2012)'un belirttiği okullar "rekabetçi, yarışmacı, mükemmeliyetçi" bir çerçevede ve merkezi sınavların her yaşta çocuk ve gencin okulda daha çok meşrulaştığı öğrenci ve öğretmen doğasının bu şekilde olumsuzlandığı (çıkarıcı, rekabetçi, tembel, edilgen, hazcı vb.) mekânlar olarak görülmeye başlandı. Çağdaş eğitim sistemleri, öğrencinin yeteneklerini ortaya çıkarma ve ona göre yönlendirme esasına dayanmaktadır. Merkezi sınavlar, yalnızca kişinin bilişsel bilgi düzeyini ölçtüğünden öğrencinin tutumu, duyuşsal ve psikomotor özelliklerini de ölçmemektedir.

Öğretmen adayları, ders içeriklerinin değiştirilmesi, sınıf mevcutları ve araç gereçlerin eksiklikleri konusunda okullarda sorunların olduğunu belirtmişlerdir. Devlet İstatistik Enstitüsü Yaşam Memnuniyeti Araştırması (2011)'na göre de benzer sorunların eğitimde olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarından hareketle aşağıdaki öneriler getirilebilir;

- 1- Tüm öğretim kademelerinde derslerin teorik yapıdan kurtarılarak uygulamalı derslere ağırlık verilmelidir. Merkezi sınavları ezberlenmiş bilgiyi ölçen sınavlar olmaktan çıkarıp, yaşantıya dayalı bilginin kullanımı ile cevaplandırılacak, analiz, sentez ve değerlendirme davranışlarını sergilemeye yarayan bilgi ve becerilerin kullanımını gerektiren bir değerlendirme sistemi oluşturulmalıdır.
- 2- Okullara yeterli oranda maddi destek sağlanmalıdır.
- 3- Öğretmen yetiştiren kurumlar öğretim programı açısından yeniden düzenlenmelidir.
- 4- Ortaöğretim, öğrencilerin yükseköğretimde hangi programlara devam edebileceklerinin kesin olarak belirlendiği bir kademe durumuna getirilmelidir. Öğrencilerin ilgi, beceri ve yeteneklerini ortaya koyabilecekleri programlar uygulanmalıdır. Ölçme ve değerlendirme sistemi de bu ekseninde şekillenmelidir.
- 5- Yükseköğretimin önündeki yığılmaların giderilmesi için mesleki teknik eğitime yönelim sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Arslan, M. (2004). Eğitim sistemimizin kapanmayan yarısı yükseköğretime geçiş, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 37-51.
- Balcı, A. (1997). *Sosyal bilimlerde araştırma: yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara.
- DPT. (2006). Dokuzuncu kalkınma planı (2007 – 2013). *Mükerrer Resmî Gazete Sayı: 26215, 1 Temmuz 2006 Cumartesi*.

- Doğan, C. (2005). Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştirme politikaları ve sorunları, *bilig*, 35, 133- 149.
- Dursuna, F.(2006). Birleştirilmiş sınıflarda eğitim sorunları ve çözüm önerileri, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 33-57.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa birliği sürecinde Türk eğitim sistemi: sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 66–80.
- Gülcan, M. G. (2003). *Avrupa birliği`ne adaylık sürecinde Türkiye eğitim sisteminin yapısal sorunları ve yapısal uyum modeli araştırması*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış doktora tezi.
- Gültekin, M. & Anagün, S.S. (2006). Avrupa birliğinin eğitimde kaliteyi belirleyici alan ve göstergeleri açısından Türk eğitim sisteminin durumu, *Sosyal Bilimler Dergisi*,2006/2;145-172.
- İnal, K. (2012). AKP’nin Reform Mantığı ve ‘4+4+4’ün İdeo-pedagogik Eleştirel Analizi, *Eğitim Bilim Toplum*, 10(39), 78-92.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kerem, E.A. & Cömert, D.(2005). Türkiye’de okul öncesi eğitimin sorunları ve çözüm önerileri, *Eurasian Journal of Educational Research*, 21,155 – 172.
- Köse, M. R. (1999). Üniversiteye giriş ve liselerimiz. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 51 – 60.
- Kurul, N. (2012). Geleceğin eğitimi ve ‘yeni’ zorunlu eğitim modeline ilişkin çıkarımlar, *Eğitim Bilim Toplum*, 10(39), 42-77.
- TÜSİAD, (2006). *Eğitim ve sürdürülebilir büyüme: Türkiye deneyimi, riskler ve fırsatlar*. Yayın No; TUSİAD- /2006- 06-420).
- TÜSİAD, (2008), *Türkiye’de yükseköğretim: eğilimler, sorunlar ve fırsatlar- yükseköğretim sistemi üzerine: Türk üniversitesinin EUA-IEP kurumsal değerlendirme raporlarına dayanan gözlemler ve öneriler-* Yayın No.;TÜSİAD-T/2008-10/473.
- Sarp, N. (2000). Okullarda çocuklara uygulanan disiplin yöntemleri ne olmalıdır?. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2,18.
- Tezcan, M. (1998). *Toplumsal değişme ve eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- TÜİK. (2012). *Yaşam Memnuniyeti Araştırması 2011*. Ankara: TÜİK Matbaası.
- Yaman, E. (2006). Eğitim sistemindeki sorunlardan bir boyut: büyük sınıflar ve sınıf yönetimi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3, 4.Milli Eğitim Temel Kanunu.
- Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun.
- OECD, (2007). *Education at a Glance 2007: OECD Indicators*.

<http://www.oecd.org/dataoecd/21/38/39316712.pdf> adresinden 2 Mart .2010 da alınmıştır.

Güvenç, B. (2008). Nasıl bir eğitim reformu?

http://www.tuba.gov.tr/users/şiles/şile/şiles_tr/haberler/NasilBirEgitimReşor_mucopy.pdf adresinden 4 Mart 2010 da alınmıştır.